

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 11. Rok: 2018 Číslo: 19

Október – Mariánsky mesiac (mariánske pobožnosti v našich chrámoch)

Mesiac Október je vo všeobecnosti považovaný ako Mariánsky mesiac, špeciálne ako mesiac posvätného ruženca. Všetky mariánske pobožnosti prehlbujú dôverný vzťah k Presvätej Bohorodičke a robia veriacich mariánskymi ctiteľmi.

Ruženec je rozjímavou modlitbou, ktorá vedie modliaceho sa k rozjímaniu nad niektorými udalosťami zo života Ježiša Krista a Panny Márie.

Pôvod ruženca je spájaný s kňazom *Dominic Guzman* (1170-1221), ktorý bol pohnutý problémami doby – herézami a utrpením jednoduchého ľudu. Legenda hovorí, že Panna Mária sa zjavila Dominikovi vo sne. Dala mu reťaz s guľôčkami, na ktorej sa mala recitovať

modlitba ruženca a povedala mu, že modlitba a meditácia nad životom jej syna porazí bludy a utrpenie.

Pôvodných 150 opakovaní modlitby *Raduj sa Bohorodička* sa často dáva do súvisu so 150 žalmami. V prvých storočiach existencie Cirkvi totiž mnisi väčšinou recitovali žalmy. Bolo to jedno z pravidiel ich života. Keďže modlitba žalmov bola možná len tým, ktorí vedeli čítať, bolo treba nájsť spôsob modlitby pre negramotných bratov. Na tento účel sa použila modlitba Otče náš, ktorú bratia recitovali 150 krát túto modlitbu. Začiatkom druhého tisícročia, s nárastom úcty voči Panne Márii, vzniká modlitba *Raduj sa Bohorodička*, ktorá sa stáva veľmi rozšírená a populárna.

Moleben k Presvätej Bohorodičke je asi najrozšírenejšou modlitbou k Božej matke v gréckokatolíckych chrámoch. Hlavnou myšlienkou je poďakovať Presvätej Bohorodičke za jej neúnavný príhovor u svojho Syna a nášho Boha Ježiša Krista. Už úvodný tropár v tomto molebene naznačuje všetky pohnútky našej modlitby: *„My hriešni pokorne a vrúcne sa teraz utiekame k Bohorodičke. Pokloňme sa jej a z hlbín duše volajme: „Pomôž nám, Vládkyňa, a zľutuj sa nad nami. Zachráň nás, lebo hynieme pre množstvo našich hriechov. Neprepúšťaj naprázdno svojich služobníkov, lebo ty jediná si naša Orodovnica.“*

Akatist k Presvätej Bohorodičke je veľkolepým ďakovným spevom, ktorý už pätnásť storočí žije v srdciach generácií veriacich, ktorí si uchovávajú úctu k Bohorodičke. Je to hlboko kontemplatívne dielo a oslavujúce Pannu a Božiu Matku. Akatist k Bohorodičke je najstarším a stal sa vzorom pre ďalšie

Akatist k Bohorodičke má 13 kondákov a 12 ikosov, teda 25 piesní. Ak prvý kondák nepočítame, dostávame 24 piesní, taký počet, aký má grécka abeceda.

Prvý kondák a ikosy sa zakončujú zvolaním *Raduj sa* a každý kondák spevom *Aleluja*. V gréckom origináli

prvého akatistu k Bohorodičke boli jednotlivé piesne usporiadané podľa abecedného poriadku a to tak, že prvá pieseň začínala písmenom alfa a posledná končila omegou. Ide o tzv. abecedný akrostich.

Tematická štruktúra akatistu má dve časti.

Prvá je evanjeliová, historická – od zvestovania po stretnutie so Simeonom v chráme – zvestovanie, Máriin súhlas, vtelenie Božieho Slova do života Panny, návšteva Alžbety, Jozefove trápenie, narodenie Syna Božieho a príchod pastierov, poklona troch mudrcov a obetovanie darov, návrat mudrcov inou cestou, príchod Krista-Svetla, ktorý roznáša tmu hriechu a napokon stretnutie so Simeonom v chráme. V prvej časti ide o teofániu, o prvé historické zjavenie sa Boha v ľudskom tele.

Druhá časť akatistu je dogmatická. Začína ôsmym kondákom a vyjadruje základné články viery o Bohorodičke – panenský život, Božie materstvo, panenský pôrod, neustále panenstvo, prítomnosť v Cirkvi a stála prostredníčka. V tejto časti ide o zhrnutie mariánskeho učenia viery. Je to veľkolepá oslava Bohorodičky, jej panenstva a materstva, celého jej života.

Presvätá Bohorodička, zachráň nás!

Sv. liturgia – centrum kresťanského kultu

(ako vstupujeme do chrámu na bohoslužby)

Chrám je vo všetkých náboženstvách posvätné miesto, o ktorom sa myslí, že sa v ňom sprítomňuje ľuďom božstvo, aby prijalo ich kult a aby umožnilo účasť na svojej priazni a na svojom živote. Vďaka chrámu, prichádza človek do kontaktu so svetom Boha.

Spôsob ako vstupujeme do chrámu, môže iným čosi povedať o našej viere a úcte k Bohu.

Do chrámu vždy vstupujeme s **nábožnou úctou**. Muži majú na znak úcty v chráme v zásade nepokrytú hlavu (výnimkou sú mnísi, ktorí nosia kamilavku aj v chráme, a biskupi resp. kňazi s mitrou). Naopak, ženy tradične mávali na hlave šatky (čo sa v mnohých východných krajinách dodnes dodržiava), pretože svoju okrasu - vlasy - v chráme nie je vhodné ukazovať. Takto hovorí aj svätý apoštol Pavol (1 Kor 11, 4-15).

Hneď po vstúpení do chrámovej lode sa hlboko **pokloníme a prežehnáme**. Najprv sa pomaly prehneme v páse, pričom pravá ruka smeruje k zemi, ba často sa jej aj dotýka, potom sa pomaly vzpriamime a prežehnáme.

Vieme sa však vôbec správne prežehnať?

Znamenie kríža je typickým kresťanským gestom a sprievodné slová – V mene Otca i Syna i Svätého Ducha – patria medzi najstaršie a najjednoduchšie modlitebné formuly.

Znamením kríža vyjadrujeme vieru v základné tajomstvo kresťanstva, vieru v Svätú Trojicu a v oslobodenie ľudského pokolenia Ježišom Kristom na dreve kríža. Prežehnanie tiež odháňa od človeka zlých duchov a udeľuje mu rôzne pozitívne dary.

Hlboká poklona, spojená s prežehnaním, je znakom našej úcty voči Bohu, znakom našej pokory, že si uvedomujeme svoju hriechnosť a malosť. Dotyk rukou zeme vyjadruje poníženie sa pred Bohom a vedomie, že z prachu zeme sme boli vzatí. (Gn 3, 19)

Je dôležité uvedomiť si svoju hriechnosť, ponížiť sa pred Bohom.

Poklona je zároveň veľmi krásny a hlboký spôsob oslavy Boha, vo všetkých východných cirkvách mimoriadne obľúbený. Je to krátka ale účinná modlitba, pri ktorej sa zapája nielen duch, ale aj telo - teda celý človek. Býva častým a chvályhodným zvykom, že sa táto poklona pri príchode i pri odchode

z chrámu robí tri razy. To nám pomáha hlbšie si uvedomiť jednotlivé aspekty tejto krátkej modlitby. Symbolika trojitej poklony je inšpirovaná pravdou našej viery, že Boh jestvuje v spoločenstve troch osôb.

Starobyľou kresťanskou tradíciou v našich chrámoch je **zapalovanie obetných sviec**. Potom, ako vstúpime do chrámu a pokloníme sa, ideme kúpiť sviece a uctiť si ikony. Ak sú v chráme svietniky, kde sa môžu zapáliť obetné sviece, spravidla sa aj priamo v chráme sviece predávajú (nenosia sa z domu). Zvyčajne sú vzadu v chráme, pričom kúpa takejto sviece je naším darom pre chrám a je formou obety. Táto obeta má však byť iba akousi iba predstaviteľkou všetkých našich obiet Bohu, ktoré konáme v celom našom živote.

Vkladanie sviece do svietnika má byť sprevádzané modlitbou vychádzajúcou zo srdca, pričom je možné spomenúť meno niekoho, za koho prinášame túto obetu (za živých, ale aj za zosnulých.) Svieca môže zhorieť celá, čo predstavuje náš život - aj my máme celý svoj život bezo zvyšku darovať Bohu. Jej plameň symbolizuje tiež žiarivé svetlo našich dobrých skutkov, ktorými sme oslávili Boha.

Po zapálení obetných sviec **pristupujeme k ikone**, ktorá je v chráme na stolíku, hlboko sa pokloníme a prežehnáme a pobožkáme ikonu na znak našej lásky ku Kristovi (resp. inému svätému zobrazenému na ikone).

Potom zaujmeme svoje miesto v chráme.

Dôstojné a dôsledné poklony, prežehňavanie a božkanie ikon sú svedectvom našej úcty voči Bohu. Naopak, ak sa len tak narýchlo prežehnáme bez akejkol'vek poklony a „vhupe“ rýchlo do lavice, je to znakom, že sa alebo hanbíme prežehnať alebo to celé neberieme vážne a ani tomu úplne neveríme. Človek nie je len duša, ale aj telo a aj telo je povolané k vzkrieseniu a osláveniu, preto aj telo je nevyhnutné zapájať do modlitby poklonami, prežehňaváním...

Žiaľ, mnohí zastávajú bludnú mienku, že takéto vonkajšie prejavy našej viery sú zbytočné, zastarané alebo dokonca zvädzajú k formalizmu.

Ak sa však nenaučíme vyjadriť svoju úctu navonok, a to v prvom rade v chráme, ako budeme vedieť prejaviť svoju vieru medzi ľuďmi mimo chrámu? Ak budeme schopní svoju vieru prejaviť navonok v chráme?

Anketový lístok

o živote vo farnosti Humenné

(napíšte nám svoj názor)

Bratia a sestry,

možno ste niektorí prekvapení touto anketou, ale chceme využiť aj túto možnosť, aby sme oslovili širokú verejnosť v našej farnosti a poprosili o vyjadrenie názoru na život v našej farnosti.

My kňazi často počúvame od Vás, našich veriacich, rôzne pripomienky, názory, návrhy, či kritiku, ale v mnohých prípadoch sa jedná iba o subjektívne pocity a neodzrkadľuje to názor či súhlas väčšiny farského spoločenstva.

Cieľom tejto ankety je zistiť Vaše potreby, požiadavky, či názory, teda anketa má splniť funkciu spätnej väzby. To znamená, že chceme prostredníctvom tohto prieskumu zistiť, s čím ste ako veriaci farnosti spokojní, nespokojní, čo Vám v rámci farského života chýba a hlavne by sme chceli zaregistrovať konštruktívne návrhy, aby sme mohli život v našej farnosti vylepšovať.

V rámci ankety sme sa sústredili na 3 hlavné body:

1. Bohoslužobný život;
2. Služby v chráme;
3. Organizovanie rozličných aktivít vo farnosti.

Aby sa predišlo zbytočným invektívam, nedorozumeniam, prosíme Vás, aby ste na anketový lístok napísali aj svoje meno, čo bude prejavom dôvery, ale aj vnútornej zrelosti.

Vieme, že každá zmena je ťažká. Ak si niekto na niečo zvykol, tak si povieme načo to meniť. Samozrejme nechceme robiť zmenu pre zmenu. No ak sa vďaka nejakej zmene skvalitní život vo farnosti, tak sa oplatí priniesť túto obeť.

Anketové lístky prosím vhod'te najneskôr do 14. októbra 2018 do krabíc na to určených vzadu v chráme.

Meno a priezvisko:.

Kontakt:

1. Čas bohoslužieb vo farskom chráme

Počúvame často názory o bohoslužbách v chráme, o časoch, o počtoch...

Pripravili sme takýto návrh na bohoslužobný život v chráme, ku ktorému sa môžete vyjadriť:

Bohoslužby vo všedný deň:

06:30 hod. sv. lit. (csl.) – 18:00 hod. sv. lit. (slov.)

Bohoslužby v prikázaný sviatok cez týždeň:

06:30 Utiereň (csl.) - 07:30 sv. lit. (csl.) – 16:30 sv. lit. (slov.) - 18:00 sv. lit. (slov.)

Bohoslužby v prikázaný sviatok v sobotu, prípad. štátny sviatok:

07:30 sv. lit. (slov.) - 09:00 sv. lit. (csl.) – 17:00 Večiereň. (slov.) - 18:00 sv. lit. (slov.)

Bohoslužby v nedeľu:

08:00 sv. lit. (csl.) - 10:00 sv. lit. (slov.) – 17:15 Večiereň. (slov.) - 18:00 sv. lit. (slov.)

Bohoslužby počas veľkých sviatkov (Pascha, Vianoce, Bohozjavenie...):

Program bohoslužieb by bol upravený tak, aby bol väčší počet sv. liturgií - asi tak ako to funguje v súčasnosti, s troma sv. liturgiami v doobedňajšom čase.

Aký je Váš názor na liturgický program vo farskom chráme?

2. Rozličné služby v chráme

V rámci nášho farského spoločenstva istotne registrujete niektoré služby, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou každého farského spoločenstva: farská rada farnosti ako poradný orgán kňaza, cerkovníci, kantori, upratovačky, miništranti... Ich úlohou je byť nápomocný pri realizácii mnohých aktivít v rámci farského spoločenstva.

Aký je Váš názor na tieto služby v našej farnosti?

3. Organizovanie rozličných aktivít vo farnosti

Farnosť organizuje rozličné aktivity pre mnohé cieľové skupiny (deti, mládež, starší, rodiny...), ich zameranie je rozmanité: duchovné (púte, duchovné obnovy, koncerty, akadémie...), športové (turnaje stolný tenis, futbal...), spoločenské (Deň farnosti, Farský ples...), či formačné (eRko, stretnutia mladých, výlety...)

Aký je Váš názor na tieto aktivity? Vaše návrhy, pripomienky...?

4. Iné Vaše pripomienky, postrehy, či návrhy...

Liturgický program

Liturgický program po 19. nedeli po Päťdesiatnici
od 01.10. do 07.10. 2018

Pondelok 01.10.	PRESVÄTÁ BOHORODIČKA OCHRANKYŇA odporúčaný sviatok mirovanie	06:30 utiereň 07:30 sv. liturgia (csl.) * <i>Mária</i> 16:30 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i>
Utorok 02.10.	Sv. hieromučeník Cyprián Sv. muč. Justína	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Anna, Michal, Ján, Helena...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Michal, Júlia, Michal, Mária</i>
Streda 03.10.	Sv. hieromuč. Dionýz Aeropagita	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Michal, Vasil', František</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Miroslav, Jana, Monika...</i>
Štvrtok 04.10.	Sv. hieromučeník Hierotej, aténsky biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Demeter, Anna</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Kazimíra (panychida)</i>
Piatok 05.10.	Sv. muč. Charitína zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * <i>SSR a NSI</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>SSR a NSI</i>
Sobota 06.10.	Sv. apoštol Tomáš	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Michal</i> 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Juraj, Anna</i>
Nedeľa 07.10.	20. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Sergej a Bakchus hl. 3	07:30 sv. liturgia (slov.) * <i>Miroslav, Michaela, Miloslava, Lenka</i> 09:00 sv. liturgia (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. liturgia (slov.) * <i>sr. Simeona</i> 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Zuzana, Dušan, Dušan</i>

Liturgický program

Liturgický program po 20. nedeli po Päťdesiatnici

od 08.10. do 14.10. 2018

Pondelok 08.10.	Prep. matka Pelágia	06:30 sv. lit. (csl.) 18:00 sv. lit. (slov.)	† Mikuláš, Júlia † Štefan, Mária, Ján...
Utorok 09.10.	Sv. apoštol Jakub Alfejov	06:30 sv. lit. (csl.) 18:00 sv. lit. (slov.)	† Juraj, Mária, Ján, Helena * Ján, Mária
Streda 10.10.	Sv. mučeníci Eulampios a Eulampia	06:30 sv. lit. (csl.) 18:00 sv. lit. (slov.)	† Milan (panychída) † Andrej, Mária, Andrej, Michal
Štvrtok 11.10.	Sv. ap. Filip, jeden zo siedmych diakonov Prep. Otec Teofán Popísaný, nicejský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) 18:00 sv. lit. (slov.)	† Štefan † Mária, Štefan, Mária
Piatok 12.10.	Sv. muč. Probus, Tarach a Andronik Prep. Kozma Jeruzalemčan zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) 18:00 sv. lit. (slov.)	† Helena, Vasil' † Andrej
Sobota 13.10.	Sv. muč. Karpos a spol. Sv. muč. Nazarios a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.)	* o. Martin s rod. * Marek s rod.
Nedeľa 14.10.	21. nedeľa po Päťdesiatnici Naša prepodobná matka Paraskeva Trnovská hl. 4 Zbierka: Na rekonštrukciu farského chrámu	07:30 sv. liturgia (slov.) 09:00 sv. liturgia (csl.) 11:00 sv. liturgia (slov.) 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.)	* Mária s rod. * za farnosť * Mária s rod. * Milan, Mária, Milan...

Presvätá Bohorodička Ochrankyňa

(1. október)

Sviatok Presvätej Bohorodičky Ochrankyne je výrazom živého vzťahu kresťana k Božej Matke ako Ochrankyni.

Tajomstvo tohto neustáleho, mimoriadne obľúbeného a hlbokého vzťahu k Božej Matke ako Ochrankyni spočíva pravdepodobne v tom, že tu nejde o pozemskú a ľudskú, ale o nebeskú a mocnú ochranu (príhovor). A takúto záštitu a starostlivosť (ochranu) chce mať každý človek, rodina i národ.

Tento sviatok je príležitosťou, aby sme prejavili Presvätej Bohorodičke svoju lásku a vďačnosť; je tiež dňom radostnej oslavy a zvelebovania jej ochrany a zástupníctva.

Hlavným impulzom k zavedeniu tohto sviatku bola udalosť z 10. storočia.

Na začiatku 10. storočia bol Carihrad obliehaný Arabmi. Veriaci sa zišli k modlitbám v chráme presvätej Bohorodičky vo Vlacherne. Medzi modliacimi sa bol aj sv. Andrej a jeho učeník Epifánus. Svätý Andrej (sv. Andrej, Christa radi jurodivyj – jeho spomienka je hneď v nasledujúci deň 2.októbra) počas modlitby pozdvihol oči k nebu a tu nad svätými dverami uvidel

Presvätú Bohorodičku, ktorú sprevádzali apoštol Ján, sv. Ján Krstiteľ a nespočetný zástup veriacich. Mária prichádza do svätyne a dlho sa na kolenách modlí. Potom vstala a rozprestrela svoj plášť nad zhromaždeným zástupom veriacich. Epifánus mal to isté videnie. Keď sa ľudia dozvedeli o zjavení, plní radosti a nádeje sa vrátili do svojich domovov.

Onedlho boli Arabi porazení a Carihrad zachránený. Tento výjav bol chápaný tak, že Bohorodička berie pod svoju ochranu mesto i svoj ľud.

Nie sú jasné svedectvá o tom, prečo práve 1. október je dňom

Presvätej Bohorodičky Ochrankyne. Niektorí autori to viažu na osobu Romana Sladkopevca, ktorého spomienka je takisto 1.októbra a ktorý zložil množstvo piesní k úcte Presvätej Bohorodičky.

Sviatok Presvätej Bohorodičky Ochrankyne nepatrí k dvanástim veľkým sviatkom liturgického roku. Byzantský obrad vo svojich bohoslužbách vyzdvihuje tri najkrajšie privilégia Bohorodičky: jej materstvo, panenstvo a sprostredkovanie milostí pred Bohom. Jej výsada prostredníčky pred Bohom je hlboko vtlačaná do povedomia veriaceho človeka.

Kontakt

Adresa: Gréckokatolícka cirkev
Farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Osloboditeľov 28, 066 01 Humenné

Telefón: kancelária: 057/ 775 3628

Web: www.grkathe.sk

E-mail: úrad: humenne@grkatpo.sk

farár: ilkomirko@gmail.com

kaplán: pavoolster@gmail.com

Úradné hodiny na farskom úrade

Pondelok:	8.00 - 10.00	- - -
Utorok:	- - -	14.30 - 16.00
Streda:	8.00 - 10.00	14.30 - 16.00
Štvrtok:	- - -	14.30 - 16.00
Piatok:	8.00 - 10.00	- - -

Na prvý piatok, štátne a cirkevné sviatky je kancelária zatvorená!

Ak žiadate o krst

Krst nahlási jeden z rodičov **aspoň 2 týždne** vopred, prípravu (náuku) **odporúčame ešte pred narodením dieťaťa**. Ak bývate minimálne **3 mesiace mimo našu farnosť**, zabezpečte si ku krstu dieťaťa aj **písomné dovoľenie od kňaza**, kde **aktuálne bývate**.

Ak žiadate o sobáš

- 1) a máte všetky iniciačné sviatosti – krst, myropomazanie, sväté prijímanie – minimálne **3 mesiace vopred**,
- 2) ak niektorá z iniciačných sviatostí Vám chýba - minimálne **6 mesiacov vopred**,
- 3) ak bývate minimálne **3 mesiace mimo našu farnosť**: zabezpečte si prípravu (náuky), príp. aj cirkevnú sobášnu zápisnicu s náležitosťami a dovoľenie kňaza, kde aktuálne bývate.

Ak žiadate o výpis z matriky: krstný, resp. sobášny list

Krstný, resp. sobášny list je možné vyžiadať si osobne, telefonicky, či mailom.

Užitočné telefónne čísla

Zaopatrovanie (non-stop): 0907 323 733

Charita a sklad solidarity: 057 775 69 93

Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho: 057 778 33 98

FARSKÉ ZVESTI

Informačno-formačný časopis farnosti Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Humennom

Dobrovoľný príspevok (tlač 1ks = 0,20 €)

IBAN farnosti: SK3009000000000086909038

Pre vnútornú potrebu vydáva: Gréckokatolícka cirkev, farnosť Humenné.

Texty článkov neprešli gramatickou úpravou.

Zodpovední za vydanie: **o. Miroslav Il'ko, o. Pavol Dancák ml.**